

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Ethica Epistolaris Seu Epistolae Morales Ad usum
familiarem Vario Argumento Scriptæ**

Pexenfelder, Michael

Dilingae, 1686

XXXI. Udalrico Toralio, podagrâ laboranti, salutem & patientiam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69435](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69435)

sed ut petitioni tuæ responderem, & quid in hoc salutis, non modò temporariæ, sed etiam æternæ, negotio præcipuè curandum sit, familiari epistola aperirem. Vale, & hæc filio tuo meditanda proponere; ipsius res agitur, sive rectè sive sinistrè eligat: hîc usurpes illud Evangelicum: *Ætatem habet, ipse pro se loquatur*, pro se optionem instituat, & eò cursum intendat, ubi *Fortunatas Insulas* inveniat.

XXXI.

UDALRICO TORALIO

Podagrâ laboranti Salutem & patientiam.

Scribis mihi aliena manu, mensem jam tertium articularis te morbi doloribus acutissimis torqueri, & attineri lectò; nullam tibi quietis partem concedi; noctes vigilari amaras, nec spem ullam esse in Medicis & medicinis; adhiberi cataplasmata, fomenta, malagmata; vini te potu abstinere, cibo modico frui, nihil tamen adversus intestinum hostem proficere; vivum in culcitra sepeliri, & ante mortem mori; solatium nullum suppetere, ne à cœlo quidem, cùm domi velus
in

in cippo inclusus, à templo Sacrisque
 citijs arcearis; stomachum adhuc redun-
 bile, domesticorum obsequia in nauseam
 fastidium verti; nec in libris & litteris
 lium ullum aut lenimen reperiri, cum
 pigeat vivere, quàm legere delectet. Credo
 condoleo animitus tibi, tam diros cruci-
 patienti, & nihil magis opto, quàm ut
 amicissimo possim adferre levamen. Et
 non lacrimis tantùm, sed etiam

Lenitur Verbis, egeriturque dolor,
 hoc saltem præsentis epistola præstare
 bor, ut ad æquitatem mentis te revocem
 levius reddam, quidquid erit toleratu gra-
 Cogita, me tibi decumbenti assidere, Clin-
 cum (ut olim vocabantur) agere, & familiariter
 alloquio in aurem deponere, quæ mihi
 gerit cupido te juvandi, aut certè solam
 Podagram non inficetus Poëta inducit,
 hæc verba loquentem:

*Regina morborum Podagra nota sum,
 Quam nulla placant thura fumigantia,
 Affusus aris nec cruor ardentibus,
 Suspensa templis divitum aut donaria,
 Nec ipse Pæon, omnium caelestium
 Medicus Deorum, vincere pharmacis potest,
 Phæbique doctus filius Æsculapius.*

Gravis hominibus, & inauspicati nominis
 Passim flagellor, mortalibus dirum malum,
 Quæ vinculis adstringo tristibus pedes,
 Ingressa clàm sub artuum compagines.
 Ridere soleo eos, quos torqueo,
 Dum proloqui veram causam haud volunt,
 Aliamque fictam in promptu habent, quâ se
 tegant:

Luxatum alicubi, aut graviter lesum pedem
 Dum diſſimulant, veramque causam suppri-
 munt.

Solent enim, qui primos hujus morbi prodromos sentiunt, etiam nomen hujus pestis abhorre-
 re, & non secus, atque olim Romani appellationem *Crucis*, refugere, aliamque ægritudi-
 ni suæ causam prætexere; talum nempe articulari morbo infessum, per offendiculum
 ad lapidem eversum, aut improvido saltu luxatum, aut pedem arctiori calceo pressum af-
 firmant. Quòd si nomen ipsum tam est in-
 visum & abominandum, quid demum de di-
 stis cruciatibus dicendum erit, quibus miseri
 mortales, velut in equuleo, torquentur? Po-
 dagra audeat se Reginam morborum eo etiam
 titulo vocare, quòd magnum secum comita-
 tum trahat; nam quæ in pedibus vocatur
Podagra, in coxendicibus appellatur *Ischias*;
 per

per articulos vaga, *Arthritis*; in manibus *Chiragra*; in genibus *Gonagra*; in intestinis *Colica*; in nervorum resolutione *Paralytica*.
 fere sicut oceanus, universum orbem ambiens, diversa nomina à locis & gentibus, quas colit, accipit, ut mare Ægæum, Adriaticum, Balticum, Gaditanum, Ligusticum, Tyrrhenum, Herculeum, Atlanticum, Creticum, Siculum, Germanicum, omnia ex oceanum originem ducentia. Podagra, superbi-
 tulis inflata, plerumque vitat pauperum habernas, & in lautis domibus habitare gaudet. Nota est fabella de *Aranea* & *Podagra*, per-
 grè profectis; & illa quidem ad opulentem quendam aedem divertit; ista verò in rustico tugurio hæere cogebatur. Aranea, ut primis telam suam exorsa est, mox ancillarum ser-
 vitiis dejecta, & laboris jacturam, & periculum vitæ adiit; Podagra ob inopiam, nocturnam insomnem, diem jejunum traduxit: hospitium igitur suum pertæsa, in splendidam domum immigravit, ibi quàm mollissimè habitans, inter varia fomenta delicatè vixit; Aranea quoque aedes superbas reliquit, & in tutiore loco se recepit. Fabella de te narratur: tu certe videris non incommodum diversorium hospiti tuo præbere, quoniam tertium jam mensuram

sem tecum commoratur : ignosce, amice, jocanti ; consolationes enim, ut sapiant, modico sunt sale miscendæ, ne illud Jobi in me retorqueatur : *Consolatores onerosi omnes vos estis.* cap. 16. v. 2. Sed ad seria. Ad morbi acerbitatem pacatiùs ferendam haud parùm confert, si in mentem revocemus, alios quoque hoc malo premi, nec nobis communem mortalium sortem esse refugendam. Legimus viros, sanctitate clarissimos, ad hanc molam damnatos fuisse. Gregorius Pontifex, cognomento Magnus, major etiam extitit, articulares dolores patientissimè sustinendo. Is, qui Christum omnium morborum cœlestem Medicum inter pauperes hospitem habuit, potuisset utique pro symbola integram valetudinem impetrare, si placuisset aurum abijcere, coronæ in cœlo fabricandæ materiam. Philippus Nerus, quantus DEI amicus! maluit pedum sævissimos cruciatus perferre, quàm, aliorum ipse Thaumaturgus, prodigiosam sibi opem exhibere, ne sublatò adversariò vincendi tolleretur præmium, merendi argumentum. Quòd si horum exempla, tanquam nimis grandia, te non afficiant, virum tibi propono, non è Sacris exedris advocatum, aut ex *Albo* Divorum ad-

O

ductum,

ductum, sed militem, in castris versatum, in
 proelijs penè continuis, diversis cum hosti-
 bus dimicantem, maximis cœli injurijs ex-
 positum, terrâ marique mille incommo-
 deferentem. Nominari hunc cupis: Est
 novus prioris sæculi Hercules, cujus immo-
 talia facinora, & victorias nulla ætas conti-
 cescet: incomparabilis heros, qui parem suo
 tempore non habuit, nedum majorem; nulli
 unquam palmam cessit, nisi sibi ipsi; articu-
 lares cruciatus eâ constantiâ pertulit, ut non
 minorem fortitudinis laudem patiendò, quàm
 agendo reportârit. De Carolo V. loquor, æ-
 ternæ memoriæ Imperatore, de cujus in hoc
 morbo tolerantia hæc accipe: contra usita-
 tum militiae morem (refert Avila historia
 ejus scriptor) dissentientibus plerisque ducti-
 bus, tota hieme exercitum sub signis tenuit,
 & quamvis gravissimis Podagræ atque ar-
 thritidis doloribus affectus esset, per nives &
 glaciem dextrum crus fasciâ obligatum cir-
 cumferens, omnia boni Imperatoris munia
 strenuè obivit: ad quem cum Elector Bran-
 deburgicus solatij causâ inviseret, & mone-
 ret, Medicorum operâ utendum, eorûmque
 peritissimos offerret, respondit memorabili
 sententia: *in hoc morbo optimum medicamen-
 tum*

rum esse patientiam. Unde frustra accusamus
inscitia Medicos, cum jam olim Poëta e-
dixerit:

Tollere nodosam nescit medicina podagrâ.

In Sacra Historia reprehenditur Rex Asa, po-
dagrâ laborans, quod Medicorum magis,
quàm DEI manu nixus, malo suo remedi-
um potiùs ab humano, quàm Divino auxilio
quæsierit, &, forsan etiam superstitionibus
usus, Orcum in vota vocârît: huc adducit
impatientia, & mens à DEO ad artes nil pro-
fecturas averfa. At gravitas doloris pacien-
tiam vincit: cujus? quem etiam Japonum
pueri & femina superant; inter undantes igni-
um rogos de animi generosi constantia non
recedant; sine gemitu prunas capiti in mo-
dum coronæ imponunt. Notus est ille Scæ-
vola Romanus, qui pro laudis evanidæ gloria
non dubitavit manum ardenti foculo admo-
vere, & spectanti hosti horrorem iniicere,
cum ipse dolore non commoveretur suo. Verè
Seneca, *Natura sic disposuit, ut dolorem aut
tolerabilem faceret, aut brevem*: quod tibi
dictum velim, qui putas, te non ferenda fer-
re. Morbus, si recto oculo aspiciatur, est vir-
tutum Magister, probitatis schola, fortitudi-
nis exercitium, tessera amicitia Divinæ, pi-
gnus

gnus salutis æternæ. Multi compinguntur lectum, ut sibi vacent, & rem salutis diligentius curent; juxta viri cujusdam sapientis dictum, *Anima nusquam pejùs, quàm in sanctorum corpore habitat. Infirmetas gravis sobrietas facit animam*, ait Siracides c. 31. Multis prodigiosa optabilis accidit, quia producit animum. Abstinencia mater est longævitatùs; sævius maligni humores in membra ignobiliora, ut cordi, vitæ sedi & arci, parcatur. At præceptum morbo, quereris, te cogi à Sacris Officijs abesse: mitte hunc scrupulum; **DEUM** colit, qui eum religiosa voluntate colit; nihil interest, ubi locorum te supremum arbiter ad audientiam vocet, modò clementem aurem indulgeat; breve compendium orationis sunt suspiria; audiuntur, etiam mutis labijs, & si intelligis, pedes quoque loquuntur, quot doloribus, tot linguis, sicut milites vulneribus, virtutem suam testantibus. Sacrificio Missæ adfistere non potes: non potes Sacerdos esse, & Ara, *patiendo*; hostia quoque, seu victima gratissima, te ipsum Divinæ voluntati consecrando. Finio, ne obfusa tandem prolixitate; spero, te brevè post nobis, & publicæ luci restitutum iri. Valitudinem meliorem sic opto tibi, ut desideratissimum

opra-

optare non possim. Interea perfer & per-
dura.

XXXII.

AD

EVGENIVM SOPHRONIVM

De vera Nobilitate.

EPistolâ nudius-tercius ad me datâ signi-
ficâsti, nuper domi tuæ exortum esse con-
flictum, seu potius jurgium, parûmque ab-
fuisse, quin illud sanguine tingeretur: invita-
tos à te ad frugale epulum amicorum quos-
piam, & inter eos *Camillum*, juvenem nobi-
li genere oriundum; & inter alios *Cajum*,
munere Syndici fungentem, Juris utriusque
in paucis peritum. In mensa, ut fieri solet,
varij sermones (quos Symposiacos vocamus)
miscabantur; convivas fœcundi calices fecê-
re disertos. Inter alias quæstiones in medi-
um prolatas injecta est Nobilitatis mentio.
Arripuit eam occasionem *Camillus*, pro sapiæ
suæ extollendæ; cœpit plus æquo prædicare
stemmatis aviti claritatem; jactare atria fu-
mosis Majorum imaginibus plena. Diu pa-
tien-

O 3

tien-